

УПРАВА ЗА ФИНАНСИСКО РАЗУЗНАВАЊЕ

**УПАТСТВО
ЗА ПОСТАПУВАЊЕ ПО ФИНАНСИСКИ РЕСТРИКТИВНИ МЕРКИ ПРОТИВ
ТЕРОРИЗАМ И ПРОЛИФЕРАЦИЈА**

Ноември, 2018 година

КРАТЕНКИ:

АУОИ	Агенција за управување со одземен имот
СППФТ	Спречување на перење пари и финансирање на тероризам
Закон за СППФТ	Закон за спречување на перење пари и финансирање на тероризам
ЕУ	Европска Унија
ФАТФ	Оперативната група за определување на дејствија за спречување перење пари и финансирање на тероризам
УФР	Управа за финансиско разузнавање
ППФТ	перење пари и финансирање на тероризам
ОН	Обединети Нации
СБОН	Совет за безбедност на Обединети Нации

ВОВЕД

Ова упатство е подготвено со цел да им помогне на субјектите да ги спроведат рестриктивните мерки против тероризам и/или пролиферација и да им помогнат да се соочат со различните практични ситуации на кои може да најдат при исполнувањето на обврските од Законот за рестриктивни мерки (Службен весник на РМ број190/17).

Финансиските мерки се дел од рестриктивните мерки што се спроведуваат согласно Законот за рестриктивни мерки со цел одржување на меѓународниот мир, безбедност, почитување на човековите права и основните слободи, и развој на демократијата и владеење на правото. Санкциите се изрекуваат по основ на:

- а) правно обврзувачки резолуции на Советот за безбедност на Обединетите нации,
- б) правни акти на Европската унија,
- в) правни акти на други меѓународни организации во кои членува Република Македонија во согласност со меѓународното право,
- г) барање од надлежен орган на друга држава за воведување, изменување или престанување на важење на финансиски мерки против тероризам и/или пролиферација или
- д) други акти согласно Законот за рестриктивни мерки .

Режимите на економското и финансиското санкционирање имаат различни цели на интерес, како што се борбата против тероризам, борбата против пролиферација на оружје за масовно уништување, принудување како одговор на сериозни прекршувања на човековите права или акти со кои се загрозува мирот. Мерките што се преземаат како дел од овие програми се најразлични, при што замрзнувањето на имотот е само една категорија на овие мерки.

Мерките на замрзнување претставуваат привремено ограничување на правото на сопственост, но не и негова експропријација. Лицата кои се предмет на таквите мерки се определуваат од страна на Владата на Република Македонија или од некоја меѓународна организација. Според тоа, овие мерки се разликуваат од мерките за одземање или конфискување на имотот кои ги изрекуваат правосудните органи.

Со цел да не дојде до прекумерно кршење на темелните права на лицата и субјектите, може да се дозволат и отстапки (на пример, за купување храна, плаќање кирија или трошоци за лекување). Освен тоа, одлуката за замрзнување на имотот на лицето или субјектот или, пак, одбивањето да се дозволи отстапка, може да се обжали до надлежните правосудни органи.

Субјектите мора да ги спроведат финансиските мерки веднаш штом ќе влезат во сила. Непочитувањето на мерката изречена согласно Законот за рестриктивни мерки се смета за прекршок и подлежи на казнување.

Примената на финансиските мерки не претставува процес заснован на ризик и се разликува од мерките за спречување перење пари и финансирање на тероризам пропишани со Закон за спречување перење пари и финансирање на тероризам. Сепак, финансиските мерки ги надополнуваат превентивните механизми за борбата против

перење пари и финансирање на тероризам, особено во поглед на борбата против финансирање на тероризам.

1 ОСНОВ ЗА ВОВЕДУВАЊЕ НА РЕСТРИКТИВНИТЕ МЕРКИ

1.1.1 Резолуции на Советот за безбедност на Обединетите Нации

Резолуциите на Советот за безбедност на Обединетите Нации (СБОН) создаваат обврска за примена на финансиски мерки кон определените лица по нивното објавување од страна на Министерството за надворешни работи.

Како дел од миротворните мисии, СБОН може да донесе резолуции „во случај на закана по мирот, нарушување на мирот и агресија“ со кои се предвидуваат мерки за замрзнување на имотот. За да го осигура ефективно спроведување на своите резолуции, СБОН воспостави комитет за санкции, во кој учествуваат сите земји-членки на Советот за безбедност. Една од функциите на комитетот е да ги определи лицата и субјектите кои подлежат на рестриктивни мерки. Комитетот ги составува и ажурира списоците кои може да бидат донесени и директно од СБОН.

Мерките за замрзнување на имотот предвидени со оваа рамка се тема на Препораките 6 и 7 на ФАТФ во случаите кога истите се поврзани со борбата против пролиферација на оружје за масовно уништување или борбата против финансирање на тероризам.

Според Повелбата на ОН, резолуциите на СБОН и одлуките на комитетот за санкции за изрекување на финансиски рестриктивни мерки против лица или субјекти им се наметнуваат на самите држави. Сепак, со нив се создава правна обврска врз финансиските институции да го замрзнат имотот на определеното лице кога истите ќе се објават на интернет страницата на Министерството за надворешни работи¹.

Усвојувањето на резолуциите на СБОН и донесувањето на одлуките на комитетот за санкции се објавува на интернет страницата² на ОН.

Министерството за надворешни работи ги објавува резолуциите на СБОН со кои се воведуваат рестриктивни мерки и одлуките на комитетот за санкции на својата интернет страница веднаш што ќе дознае за нив, а најдоцна во ок од 24 часа. Овие мерки влегуваат во сила во земјата веднаш штом ќе се објават на интернет страницата¹ на Министерството за надворешни работи.

Во тој поглед, обврзаните субјекти се потсетуваат на потребата да воспостават процедура којашто ќе им овозможи да ги следат објавите на резолуциите на СБОН на интернет страницата на Министерството за надворешни работи, како и промените во постојните резолуции, при што Управата за финансиско разузнавање (УФР) на својата интернет страница објавува ажурирана и консолидирана листа на таквите мерки³.

¹ <http://www.mfa.gov.mk>

² <https://www.un.org/sc/suborg/en/sanctions/information>

³ <http://www.ufr.gov.mk/>

1.1.2 **Национален систем предвиден со Законот за рестриктивни мерки**

Со воведувањето во законодавството на автономен уред со цел сузбивање на финансирањето на тероризам и финансирањето на пролиферација се исполнуваат барањата на СБОН и ФАТФ (Препораките 6 и 7).

Мерките што се преземаат по овој основ се применуваат по објавување на интернет страната на Министерство за надворешни работи или со одлука на Владата за воведување, изменување и престанување на важење на рестриктивните мерки, со која се утврдува:

- а) видот на рестриктивната мерка;
- б) органот за спроведување на рестриктивната мерка и/или
- в) времетраењето на рестриктивната мерка.

Според Законот за рестриктивни мерки, Министерството за надворешни работи доставува предлог до Владата за во земјата да се транспонираат рестриктивните мерки усвоени од Европската Унија.

Финансиските мерки важат за субјектите кои се обврзани да преземат мерки и дејствија за спречување на ППФТ согласно Закон за СППФТ и Агенцијата за катастар на недвижности .

Во тој поглед, обврзаните субјекти се потсетуваат на потребата да воспостават процедура којашто ќе им овозможи да ги следат одлуките на Владата на РМ во Службениот весник, при што УФР, пак, на својата интернет страница објавува ажурирана и консолидирана листа на таквите мерки⁴.

1.2 **Субјекти што подлежат на обврската да ги применуваат финансиските рестриктивни мерки**

Институции кои подлежат на спроведувањето на финансиските рестриктивни мерки се:

1. Финансиски институции и подружници, филијали и деловни единици на странски финансиски институции кои согласно со закон вршат дејност во Република Македонија;

2. Правни и физички лица кои ги вршат следниве услуги:

- а) посредување во промет со недвижности;
- б) ревизорски и сметководствени услуги;
- в) давање совети од областа на даноците;
- г) давање на услуги како инвестиционен советник и
- д) давање на услуги за организирање и спроведување на аукции;

3. Нотари, адвокати и адвокатски друштва кои вршат јавно овластување согласно со закон;

⁴ <http://www.ufr.gov.mk/>

4. Приредувачи на игри на среќа:
 - а) лотариски игри на среќа;
 - б) игри на среќа во казино;
 - в) игри на среќа во обложувалница;
 - г) игри на среќа во автомат клуб;
 - д) електронски игри на среќа;
 - ѓ) томбола од затворен тип и
 - е) интернет игри на среќа;
5. Даватели на услуги на трустови или правни лица;
6. Централен депозитар за хартии од вредност и
7. Правни лица кои вршат дејност на примање во залог на подвижни предмети и недвижности (заложувалници).и
8. Агенцијата за катастар на недвижности.

1.3 Дефиниција на финансиски мерки

Поимот „финансиските мерки“ во член 5 од Законот за рестриктивни мерки се дефинира како „се забрана за користење, пренос, конверзија, трансфер или друг вид на располагање со имот, забрана на ставање на располагање на било каков имот, директно или индиректно, како и забрана за воспоставување или продолжување на деловен однос. Овие мерки се однесуваат и на:

- имот со кој целосно или делумно, директно или индиректно располагаат, го користат, го имаат во сопственост или го контролираат определените лица;

- имот кој потекнува или произлегува од имот со кој целосно или делумно, директно или индиректно располагаат, го користат, го имаат во сопственост или го контролираат определените лица или

- имот дополнително стекнат од страна на определените лица по различни основи.“

1.3.1 Имот во смисла на рестриктивните мерки

Поимот „имот“ во смисла на овие дефиниции значи „се пари, фондови или други финансиски средства или економски ресурси, вклучително, но не само:

- инструменти за плаќање,
- хартии од вредност,
- депозити,

- друга сопственост од секаков вид и тоа материјална или нематеријална, движна или недвижна,
- други права врз предметите, побарувања, како и јавни исправи и легални документи за сопственост и актива во пишан или електронски облик или инструменти со кои се докажува правото на сопственост или интерес во таквиот имот.“

Субјектите треба да обрнат внимание на прилично широката разновидност на имот што може да се замрзне:

- готовина, чекови, побарувања во чекови, повлекувања, платни налози и други платни инструменти;
- депозити кај финансиски институции и други субјектите, салда на депозитни сметки, тековни сметки или штедни сметки, побарувања должнички хартии од вредност;
- средства платени за провизија за електронски парични инструменти и парични вредности складирани на овие инструменти;
- средства платени согласно договори за индивидуално или колективно управување со средства;
- должнички инструменти на јавно или приватно ниво, хартии од вредност што се тргуваат во одредени содружнички удели и останати хартии од вредност на капиталот, поседовен лист, обврзници, меници, гаранции, необезбедени хартии од вредност, дериватни договори;
- камата и друг приход од финансиски средства од кој било вид (надоместок по тековни сметки, штедни сметки);
- дивиденди и друг приход од средства и добивки од средства;
- премии или придонесите што се плаќаат по основ на договор за осигурување и платеното обесштетување;
- договори за животно осигурување или капитализација (ненаплатени и плаќања);
- капитализирачки обврзници;
- кредит, право на пребивање, гаранции, чинидбени гаранции или други финансиски обврски;
- акредитиви, коносман, купопродажни договори;
- било кој документ што докажува поседување на содружнички удели во фондови или финансиски ресурси;
- кој било друг инструмент на финансирање на извоз.

Концептот на „имот“ подразбира сè, движно или недвижно, што може да се искористи за стекнување на средства, други добра или услуги. Субјектите треба да го замрзнат имотот на определените физички или правни лица на коишто им се депозитари или врз коишто имаат старателство. Тука спаѓаат добра од секаков вид (накит, злато,

драгоцени камења, уметнички дела) што биле депонирани како обезбедување или во сеф.

Концептот на „забрана на ставање на располагање на каков било имот, директно или индиректно“ треба да се сфати во најширока смисла, дека подразбира какво било дејство чиешто извршување е неопходно, согласно закон, да му овозможи на лицето ефективно да се стекне со овластување да располага со имотот. Ставање на располагање на имот на неопределено физичко или правно лице коешто е во сопственост на или врз кое има контрола определеното физичко или правно лице кон кои се воведени финансиски мерки против тероризам и ширење (распространување) на оружје за масовно уништување и негово финансирање, начелно, се смета за индиректно ставање на располагање на вториве, освен кога може основано да се утврди дека имотот во прашање нема да се искористи од или да му служи на полза на тоа определеното физичко или правно лице.

1.4 Физички и правни лица кои подлежат на рестриктивните мерки

Рестриктивните мерки може да се изречат против една или повеќе држави, меѓународни организации, физички лица, правни лица, (на пример, трговски друштва, државни органи, министерства, здруженија, фондации), како и на фактички групи, без оглед што не се правно лице, како што се терористички групи. Во последната хипотеза, обврзаните субјекти кои немаат деловни односи со де факто групации, треба да го замрзнат имотот на оние физички и правни лица за кои знаат дека делуваат во името на овие групации, особено кога истото е изречно посочено во Резолуцијата на СБОН или со одлука на Владата.

Идентификаторите за препознавање на лицата и субјектите што се предмет на рестриктивната мерка се дадени во анексите на секоја од резолуциите на СБОН или на секоја од одлуките на Владата. Елементите за идентификација ма определените лица или субјекти може да бидат различни, зависно од достапноста на информациите.

Во случај на физички лица, елементите за идентификација што може да се вклучат во текстот се името и презимето, а доколку го има, и алијасот (другите имиња под кои е познато лицето), датум и место на раѓање, државјанство, адреса, број на пасош, матичен број на лицето, даночен број на лицето, или други дополнителни информации.

Во случај на правни лица, може да се посочи назив на друштвото, адреса на седиштето, дејност или деловна намена, датум на основање, земја на регистрација, број на регистрација, или други дополнителни информации.

Со цел да се олесни спроведувањето на рестриктивните мерки од страна на обврзаните субјекти, УФР објавува на својата интернет страницата ажурирана консолидирана листа на определени лица и субјекти. Консолидираната листа се ажурира веднаш што ќе се објави Резолуцијата на СБОН или ќе се донесе одлука на Владата.

2 ОБВРСКА ДА СЕ ИМА АЛАТКА ЗА ОТКРИВАЊЕ

Обврзаните субјекти се обврзани да имаат прилагоден систем за следење кој ќе им овозможи да откријат каква било активност во полза на определените лица или субјекти кон кои се изречени финансиски рестриктивни мерки.

2.1 Уреди за филтрирање

Алатката за откривање треба да ја опфати базата на податоци за клиентите и активностите со кои се ставаат на располагање средства, финансиски инструменти или економски ресурси. Со неа мора да се овозможи примената на финансиските мерки. Не е нужно да се има автоматизирана алатка за следење на базите и трансакциите, сепак, истото е многу пожелно. Таквиот уред е неопходен кога големината на субјектот, како и природата и обемот на активностите, не допуштаат поинаков начин на ефективно и непосредно откривање. Но, употребата само на алатката за автоматско следење не може да му гарантира на субјектот правилно спроведување на обврските. Ефективноста на алатката за откривање се заснова на целосноста и квалитетот на идентификациските податоци за клиентот во базата на податоци или во пораката за трансакција. Подесувањата на уредот, честотата на филтрирањето и одложената обработка на тревогата е суштински елементи за ефективноста на уредот.

За активностите што не може да се опфатат со алатката за автоматско следење, обврзаните субјекти може да употребат и рачен уред, под услов истиот да овозможува ефективно откривање.

Субјектите кои, со оглед на својата големина и активности, ќе одлучат да воведат само рачна алатка, треба да се погрижат овој уред да биде ефективен. Истото мора да го оправдаат пред надлежниот супервизорски орган.

Од тие причини се препорачува обврзаните субјекти да ја следат листата што ја објавува УФР. Доколку користат списоци обезбедени од надворешни даватели на услуги, субјектите мора да проверат дали овие списоци ги содржат лицата или субјектите определени од Владата.

2.2 Подесување на алатката за автоматско филтрирање: критериуми за спелување што треба да се земат предвид

Автоматскиот уред мора да биде способен да ги открива лицата или субјектите чиешто имиња, презимиња или алијаси или називи се идентични или блиски (со разумна стапка на совпаѓање) на елементите за идентификација на определеното лице или субјект.

Доколку критериумите за спелување премногу се ограничат во подесувањето на уредот за филтрирање, истиот нема да може да изврши ефективно откривање на трансакциите во полза на определените лица или субјекти. Оттука, субјектите мора да водат сметка нивните уреди за филтрирање да не работат во режим на „апсолутно совпаѓање“. Субјектите се обврзани да дефинираат стапка на совпаѓање која ќе може да ги открие различните правописни варијации на елементите за идентификација ма определените лица и субјекти, особено ако истите потекнуваат од странски јазици или азбуки.

Со цел да се подобри ефективноста на системот, субјектите може да направат и споредба со „чисти“ знаци (без акценти, празнини, цртици) или, пак, на фонетска основа.

2.3 Периметар на филтрирање

Алатката за филтрирање мора да овозможи откривање на имотот според следните критериуми.

2.3.1 *„Дали имотот е на располагање на, се користи од или е во сопственост на“ определено лице*

Концептите на „располагање“, „користење“ или „имање во сопственост“ се однесуваат на ситуации кога определеното лице, самото или заедно со други неопределено лице или субјект:

- е сопственик на имотот;
- располага со право на него.

Ова особено се однесува на имотот:

- чијшто сопственик, сосопственик, плодоуживател, сопственик без право на користење или заеднички сопственик е определеното лице,
- депониран на сметка чијшто сопственик или сосопственик (во случај на заеднички сметки) е определеното лице,
- за кој определеното лице му дало овластување за управување или раководење на трето лице застапник (на пример, индивидуално или колективно управување со средствата);
- уплатен од определеното лице по договор за животно осигурување или капитализација, како осигурувач или соосигурувач на договорот, вклучително и кога осигуреникот не е осигурениот лично, или како плаќач кога вториот е различен од осигуреникот;
- врз кој определеното лице или субјект е корисник или сокорисник на полисата за животно осигурување.

2.3.2 *„Дали имотот е под контрола“ на определеното лице*

Концептот на „контрола“ се однесува на ситуации кога определеното лице може да ужива одредени права во управувањето или раководењето на имотот, без претходна текстуална или договорна согласност од формалниот сопственик.

Оваа дефиниција особено се однесува на имотот:

- за кој определеното лице делува како застапник на неопределено лице или субјект;
- раководен од определеното лице како законски старател;
- пренесен на труст или друг сличен законски аранжман согласно кој основачот, повереникот или корисникот (или соодветно на нив) е определеното лице;
- на правно лице чијшто законски претставник или кое било друго лице со овластување да го обврзува субјектот согласно закон, според статутот или по пат на делегирање на потпис е определеното лице.

Замрзнувањето на имотот на субјектот кој е дел од групација не доведува до замрзнување на имотот на сите филијали, освен кога одлуката изречно го бара тоа.

Определувањето на физичкото лице кое има во сопственост, контролира или поседува трговско друштво доведува до замрзнување на имотот на трговското друштво.

2.3.3 „Дали имотот е директно под“ определено лице

Забраната за „директно“ располагање, користење, имање во сопственост или контрола се однесува на следниве ситуации:

- пренос на средства, финансиски инструменти или кој било имот на определено лице;
- плаќање наместо определеното лице за добра или услуги; и
- секое дејство чиешто извршување е неопходно за да му овозможи на определеното лице да добие овластување да располага со, користи или контролира средства или имот.

Ова особено се однесува на:

- пренос на средства во полза на определеното лице;
- пренос на сопственост на финансиските инструменти или економските ресурси на определеното лице, без оглед дали бесплатно или по основа на плаќање;
- плаќања од трети страни за набавка на добра и услуги за определеното лице (на пример, кога трета страна го отплаќа заемот подигнат од определеното лице);
- обврски по основ на потпис (гаранција) чијшто корисник или налогодавач е определеното лице;
- секое обезбедување (залог, хипотека) во полза на определеното лице.

2.3.4 „Дали имотот е индиректно под“ определено лице

Забраната за „индиректно“ располагање, користење, имање во сопственост или контрола подразбира најразлични ситуации.

Оваа забрана особено ги цели случаите кога субјектот знае дека имотот во крајна линија е во полза на определеното лице. Опфаќа активности чиешто откривање може да биде тешко, особено оние кои се вршат во полза или на барање на неопределените лица:

- делување по налог или во име на определеното лице (делување како именуван);
- контролирање од страна на определеното лице: ова се однесува на ситуации каде определеното лице:
 - а) поседува, директно или индиректно, дел од капиталот кој му допушта мнозинство гласачки права во генералното собрание на друштвото;
 - б) располага со мнозинството гласачки права во друштвото согласно договор со други партнери или содружници што не е во спротивност со интересите на општеството;
 - в) ги одредува, со гласачките права што му се на располагање, одлуките што се носат на генералната седница на друштво;

- г) е партнер или содружник во друштвото и има овластување да поставува или разрешува мнозинство од членовите во одборот на друштвото;
- д) директно или индиректно располага со дел од гласачките права поголем од 40%, под услов ниту еден друг партнер или содружник да не поседува, директно или индиректно, дел поголем од неговиот;
- ѓ) делува во дослух со едно или повеќе други лица, ги одредува одлуките што се носат на генералната седница.

Согласно барањата за потребна анализа на клиентите предвидена со Закон за СППФТ, пред да ја извршат трансакцијата или пред да стапат во деловен однос, субјектите треба да го идентификуваат и проверат идентитетот на клиентот и, каде што е случај, на вистинскиот сопственик, и да ги соберат сите потребни информации. Затоа, на субјектите им се советува да ги искористат потребните информации во овие рамки, за да се осигурат дека трансакцијата не е наменета индиректно да му стави на располагање имот на определеното лице или субјект.

Во случај на тревога за некое од физичките или правни лица, анализата има за цел да утврди:

- дали вистинскиот сопственик, еден или повеќе партнери или директорот делуваат во име или по налог на определеното лице и
- зависно од околностите на случајот, дали имотот е или може да биде ставен на располагање на определеното лице.

Доколку е така, субјектот нема да ја изврши активноста и ќе ја извести УФР за спроведување на односната рестриктивна мерка.

Особено кога вистинскиот сопственик на правното лице е определеното лице, субјектот проверува дали вториве може да располагаат со имотот на правното лице, било како законски претставници, согласно закон, според статутот или по пат на делегирање. Во оваа претпоставка, имотот на правното лице се замрзнува бидејќи е под контрола на определеното лице. Во други случаи, субјектот не мора да го замрзне имотот на правното лице (на пример, кога вистинскиот сопственик е само содружник во правното лице). Во случај на сомнеж, Субјектот се воздржува од извршување на активноста и ја прашува УФР како да постапи со случајот.

2.3.5 Во случај на вирманско плаќање

Рестриктивните мерки се применуваат и на средствата што се префрлаат на определеното лице или субјект (како налогопримач) или на негово барање (налогодавач).

2.3.6 Зачестеност на филтрирањето

Од субјектите се очекува да ја проверат листата на определените лица пред да стапат во деловен однос или да ја извршат активноста.

Следењето на клиентската база на податоци мора да се изврши веднаш штом ќе се објави нова Резолуција на СБОН или одлука на Владата со која се изрекува нова рестриктивна мерка или се укинува стара или се менуваат идентификаторите на претходно определените лица и субјекти.

Субјектите ја уредуваат својата работа така што да може протокот да го следат во реално време. Кога алатките за филтрирање се потпираат на електронски листи, очекувано е ажурирањето и прикачувањето на листите да се иницира на денот на објавата на консолидираната листа на УФР.

2.4 Обработка на тревогите

Целта на анализата на тревогите е да се одреди дали лицата или субјектите откриени во базите или протоците се оние кои подлежат на рестриктивната мерка или, пак, станува збор за имењак, лажен позитив.

Станува збор за хомонимија кога:

- спелувањето на името и презимето или алијасот или називот се идентични со она на определеното лице или субјект, вклучително и во случаите кога не може да се распознае кое е име, а кое презиме;
- спелувањето на името и презимето или алијасот или називот се разликува од она на определеното лице или субјект, особено што поради употребата на странска азбука делуваат фонетски слични.

Финансиските институции ги споредуваат идентификаторите за лицето што е предмет на тревогата со оние на определеното лице:

- доколку станува збор за физичко лице:
 - име, презиме, вклучително и други користени имиња, моминско име
 - пол,
 - земја на престој,
 - земја/град на раѓање,
 - датум на раѓање,
 - професија,
 - адреса,
 - државјанство,
 - број на официјална исправа (на пример, пасош, лична карта).
- доколку станува збор за правно лице:
 - правен облик, претежна дејност,
 - број на регистрација во трговски регистар или соодветно,

- седиште,
- директори / законски претставници, содружници.

Во случај на тревога, субјектот го суспендира извршувањето на трансакцијата во полза или по налог на лице или субјект кои би можеле да бидат меѓу определените, дури целосно не се обработи тревогата.

Може да се извршат само активностите што се предмет на решението од надлежниот суд, како што е предвидено со член 15 од Законот за рестриktivни мерки.

Кога субјектот нема доволно информации на располагање за да ја обработи тревогата, должен е:

- да ги собере потребните информации за да ја изврши анализата:
 - од клиентот, доколку е потребно и по пат на ажурирање на елементите за сознанијата за деловниот однос; и/или
 - консултирајќи ги надворешните извори на информации;
- да ја анализира трансакцијата или деловниот однос за да одреди дали може да се утврди поврзаност со земја под рестриktivните мерки или со цел којашто треба да се постигне со рестриktivните мерки (на пример, борба против финансирање на тероризам или финансирање на пролиферација).

При ваков приод, доколку се дојде до заклучок дека лицето што е предмет на тревогата:

- не е определеното лице тревогата може да се откаже, и не постои потреба да се замрзне имотот;
- е определеното лице, субјектот веднаш ги спроведува финансиските мерки и за истото ја известува УФР.

Доколку тревогата не може да се откаже, субјектот врши „пријавување на хомонимија“ до УФР. Во оваа хипотеза, УФР може, земајќи ги предвид елементите доставени од Субјектот и оние што самата ги има:

- безрезервно да потврди дека не станува збор за определеното лице. Во тој случај, тревогата се откажува;
- да потврди дека станува збор за лице чијшто имот се замрзнува, и во тој случај Субјектот мора веднаш да ја спроведе рестриktivната финансиска мерка;
- доколку не може со сигурност да исклучи дека не станува збор за определеното лице, го овластува субјектот да не го замрзнува имотот на тоа лице. Во тој случај, субјектот ќе го прилагоди своето ниво на претпазливост и, каде што е соодветно, ќе го преиспита профилот на деловниот однос. Во случај на сомнеж, преминува кон пријавување до УФР.

Субјектите ги формализираат и чуваат обработените елементи од анализата, особено оние што се однесуваат на класификација на тревогата, барањето за дополнителни информации и комуникацијата со УФР.

Субјектите се овластени да ги подесат своите уреди за филтрирање на тој начин што да се избегне лицето што веќе било откриено, но со чијашто анализа се покажало дека само станува збор за хомоним со определеното лице или субјект, повеќе да не се појавува како предмет на тревога. Сепак, треба да се осигурат дека уредот ќе може да го открие ова лице или субјект доколку неговиот имот треба да се замрзне.

2.5 Процедури: дефиниција на евиденцијата што се води во случаи кога ќе се појави тревога

Финансиски институции се обврзани да изработат процедури за евиденцијата што треба да се води кога ќе се појави тревога.

Процедурата треба:

- да се формализира во пишан документ;
- да ја донесе или потврди надлежниот внатрешен орган;
- согласно Законот за рестриктивни мерки што е на сила, и неговите измени;
- да се прилагоди на големината, организацијата и дејноста на институцијата;
- да биде целосна, детална, оперативна;
- да им се достави на сите засегнати вработени;
- да се ажурира редовно.

Процедурата треба конкретно да објасни како да се спроведат рестриктивните финансиски мерки.

Се советува процедурата да содржи:

- законска рамка за рестриктивните мерки, вклучително и ризикот од казнување во случај на непридржување;
- алатката за откривање што се користи во институцијата;
- електронските листи што се користат (дали од надворешни даватели на услуги, или пистата што се објавува на интернет страницата на УФР);
- периметар на следењето и неговата честота;
- опис на критериумите за порамнување на електронските листи и внатрешните бази на податоци;
- потребните овластувања за да се пристапи до тревогите и да се обработат;
- опис на содржината на тревогите, и различните нивоа на анализа, како и критериумите за постапување со тревогата;

- службите, лицата и органите што треба да се контактираат заради постапување со тревогата;
- мерките што треба да се преземат после доставување на пријавата за хомонимија до УФР или нејзиниот одговор;
- управување со клиентот или деловниот однос што е засегнат со рестриktivната мерка;
- информации што треба да му се дадат на клиентот чијшто имот се замрзнува;
- процедурата за известување на УФР за спроведувањето на рестриktivната мерка;
- архивирање на евиденцијата што се водела при обработката на тревогата;
- решенијата дадени од надлежниот суд;
- случаи во кои може или мора да се консултира УФР.

2.6 Информирање и обука на персоналот

Субјектите се обврзани да обезбедат обука и редовно информирање на персоналот надлежен за примена на рестриktivните мерки.

Обуката и редовното информирање се прилагодуваат на организацијата и активностите на субјектот, како и на нивоата на одговорност на засегнатиот персонал.

2.7 Внатрешна контрола на алатката

Како составен дел на нивната обврска за сообразност, субјектите треба да осигурат добро спроведување на својата обврска за применување на рестриktivните мерки.

За таа цел, од нив се очекува да воведат постојана контрола и периодична контрола на спроведувањето на рестриktivните мерки, вклучително и на внатрешната организација на субјектот (алатките за филтрирање, содржината и ажурирањето на листите), обработка на тревогите, и пријавите до УФР.

Субјектите кои користат надворешни даватели на услуги за обезбедување на листите, за потребите на филтрирање, па дури и на обработување на тревогите, треба во своите контролни системи, како постојаните така и периодичните, да ги вградат активностите што ги вршат надворешните даватели на услуги. Тие и понатаму се целосно одговорни за активностите што им ги отстапуваат на надворешните даватели на услуги.

3 ИЗВЕШТАЈ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА РЕСТРИKТИВНИТЕ МЕРКИ ДО УФР

Извештајот за спроведувањето на рестриktivната мерка има за цел да ја извести УФР дека субјектот добил или поседува имот во име на определеното лице, или дека добил налог да стави на располагање средства на определеното лице. Извештајот се составува само кога субјектот се осигурал дека лицето што е предмет на тревогата е она што е определено со рестриktivната мерка. Извештајот се разликува од комуникацијата што субјектот ја води со УФР за време на обработката на тревогата.

Субјектите се обврзани на УФР да □ ги пријават сите спроведувања на рестриктивните финансиски мерки, имено:

- замрзнување на сметката, трансакцијата или договорот;
- суспензија на секоја активност за обезбедување на средства, финансиски инструменти или економски ресурси во полза на определеното лице или субјект;
- одбивање да стапи во деловен однос или да изврши одредена трансакција во полза на определеното лице или субјект;
- секој обид да се заобиколат рестриктивните мерки.

Субјектите го пријавуваат спроведувањето на рестриктивната мерка до УФР што е можно побрзо, а во секој случај веднаш штом нивната анализа ќе овозможи да проверат дали откриеното лице е она што подлежи на рестриктивната мерка.

Обврската да се пријави спроведувањето на рестриктивната мерка, на страна од пријавувањето на сомнителните трансакции до УФР, особено важи во контекст на деловни односи поврзани со определеното лице.

4 ИЗВЕСТУВАЊЕ НА ОПРЕДЕЛЕНОТО ЛИЦЕ ИЛИ СУБЈЕКТ ЗА РЕСТРИКТИВНАТА МЕРКА

Субјектите се обврзани да го известат клиентот дека одбивањето да ја изврши активната, блокирањето на средствата, или суспендирањето на извршување на договорот произлегува од управна одлука којашто тие мора да ја испочитуваат.

Тие исто така може да го известат клиентот за:

- неговото право да ја обжали рестриктивната мерка,
- можноста да добијат решение од надлежен суд да ги намират своите основни потреби.

5 УЛОГАТА НА УФР ВО СПРОВЕДУВАЊЕТО НА РЕСТРИКТИВНИТЕ МЕРКИ

УФР е надлежниот орган за спроведување на рестриктивните мерки. УФР е главниот соговорник на субјектот при спроведувањето на мерките.

Субјектите ја консултираат УФР за сите прашања поврзани со спроведувањето на рестриктивните мерки, а особено:

- во случај на хомонимија;
- во случај на испитување на активната;
- во случај на сомнеж за заобиколување.

6 ПРАКТИЧНО СПРОВЕДУВАЊЕ НА ОБВРСКАТА ЗА ЗАМРЗНУВАЊЕ НА ИМОТ

6.1 Спроведување на рестриктивните мерки и забрана за обезбедување на средства

6.1.1 Институции во банкарскиот сектор, платните служби и инвестициските служби

6.1.1.1 Обработка на сметката

Субјектите не смат да отворат сметка на определеното лице во ниту еден случај.

Со цел да ги испочитуваат обврските, субјектите ја уредуваат својата работа така што да може да го откријат определеното лице пред отворање на сметката. Во секој случај, сметката останува неактивна. Од определеното лице не смее да се примат ниту да му се дадат средства. Не му се издаваат никакви платни инструменти. Субјектите ја известуваат УФР. По влегувањето во сила на рестриктивната мерка, субјектите ги суспендираат сите трансакции на сметките. Не смее да му вратат готовина на определеното лице. Се блокираат и другите начини на плаќање (на пример, картички, чекови). Субјектите не се обврзани да ги повлечат платните инструменти. Сепак, им се советува да побараат од определеното лице, на пример, по пат на е-пошта, да ги врати платните инструменти со цел да се спречи чекот или бројот на картичката да се искористат за добивање на добра или услуги.

Спротивно на ова, добиените средства може да се одобрат на сметката на определеното лице кога сметката е замрзната. Секој износ што ќе се одобри на замрзната сметка се пријавува до УФР и до Агенција за управување со одземен имот (АУОИ).

Субјектите се потсетуваат дека мерката за замрзнување е неопходна за:

- третите страни кои се сопственици или сосопственици на имотот, или кои дале овластување за управување, раководење или ставање на располагање на определеното лице. Сепак, не е нужно да се замрзне сиот имот на третите страни, освен кога определеното лице е сосопственик на сметката, ја управува како старател или делува како ополномоштенник по сметката;
- доверители на определените лица или субјекти: Субјектите не смее да извршат платен налог на барање на определеното лице во полза на трета страна, вклучително и кога платниот налог бил издаден пред влегување во сила на рестриктивната мерка, или кога плаќањето достасува по основ на претходен договор. Доверителите не може да си го надоместат својот долг без претходно одобрување од надлежниот суд.

Бидејќи обесштетувањето претставува начин на плаќање, со рестриктивните мерки се забранува и правото на обесштетување на определеното лице или субјект без претходно решение од надлежниот суд.

Покрај тоа, се забранува прифаќање или учество во мобилизација на активности поврзани со барањата што определените лица или субјекти ги имаат кон трети страни (на пример, дисконти, цесии).

Надлежниот суд може да им одобри на субјектите да извршат директни задолжувања или трансфери наменети за плаќање на основните трошоци кои се дел од одреден историски континуитет (редовни повлекувања, исти доверители, стабилни износи). Овие трошоци се однесуваат на:

- закупнина за главното место на живеење;
- рата за кредит (за недвижности или за потрошувачки заем);
- задолжителни осигурителни премии или придонеси;
- претплати за добавувачи на енергија;
- претплати поврзани со јавен превоз;
- надоместоци за повереници;
- училишни трошоци на децата;
- здравствени издатоци;
- даноци, такси и други давачки што им се должат на државните органи;
- провизии и други надоместоци за управување со сметката.

Плаќањата за мобилни и интернет претплати, закупнините кои не се однесуваат на главното место на живеење, како и сите други трошоци мора изречно да се одобрат со решение од надлежен суд.

Во случај на сомнеж околу опсегот на одобрувањето, субјектите ја суспендираат активноста во прашање и ја прашуваат УФР пред нејзино извршување.

Во секој случај, субјектите треба да поведат сметка износот да се дозначи на доверителот на определеното лице или субјект.

6.1.1.2 Кредитно работење

Субјектите не е дозволено да склучат во договори за заем со определеното лице. Во секој случај, на определеното лице не смее да му се дадат средства. Субјектите не смее да прифатат ниту едно обезбедување или гаранција од определеното лице.

Кога договорот за заем бил склучен пред рестриктивната мерка и позајмените средства сè уште не му се ставени на располагање на определеното лице, субјектот нема да ги исплати средствата по влегувањето во сила на мерката.

Надлежниот суд им одобрува на субјектите да примат средства за отплата на хипотека или потрошувачки кредит од страна на определеното лице доколку договорот бил склучен пред влегување во сила на рестриктивната мерка. Субјектот е обврзан да ја пријави оваа трансакција до УФР и АУОИ.

6.1.1.3 Парични дознаки

Испраќачот на парите не смее да ја изврши активноста кога примателот е определеното лице.

Кога средствата што треба да се трансферираат се веќе испратени во готово до субјектот, субјектот нема да ги врати тие средства на определеното лице, освен кога

постои ризик по физичката безбедност на персоналот, и во секој случај ја известува УФР. Субјектот ги чува средствата до укинување на рестриktivната мерка, на посебна времена сметка.

Кога средствата што треба да се трансферираат доаѓаат од сметка отворена во друга финансиска институција, субјектот ја суспендира активноста и веднаш го пријавува тоа до УФР. Во овој случај, средствата може да се вратат на сметката на определеното лице со претходно одобрување од надлежниот суд, под услов организацијата да се осигури дека средствата ќе се уплатат на замрзната сметка отворена во финансиската институција што ја спроведува рестриktivната мерка.

Покрај тоа, испраќачите на пари не ги ставаат средствата на располагање на корисникот кој е предмет на рестриktivната мерка. Не смеат за извршат никаков трансфер на средства на определеното лице. Доколку откријат активност во полза на определеното лице, го суспендираат трансферот и веднаш ја известуваат УФР. Средствата не може да му се вратат на налогодавачот без претходно одобрување од надлежниот суд.

6.1.1.4 Девизно работење

Кога ќе открие определено лице во рамките на вршењето на своите активности со клиентот, менувачницата се воздржува од извршување на активноста.

Начелно, менувачницата ги задржуваат средствата, освен кога постои ризик по физичка безбедност на персоналот, и во секој случај ја известуваат УФР.

Доколку средствата се задржат, менувачницата ги чува, со податоци за идентификација на клиентот. Истите се депонираат на сигурно место (на пример, во сеф), до укинувањето на рестриktivната мерка.

6.1.2 Осигурителен сектор

6.1.2.1 Животно осигурување

Осигурителните друштва се обврзани да го замрзнат извршувањето на договорите за животно осигурување или капитализација кога определеното лице е:

- осигуреник или соосигуреник;
- плаќач, кога тоа не осигуреникот;
- корисник, бидејќи така е формално идентификуван од осигурителното друштво.

Субјектите не се обврзани да го замрзнат извршувањето на договорите каде само осигурениот е определено лице, бидејќи тој не ги плаќа или прима средствата.

Рестриktivната мерка се применува во секоја фаза од времетраењето на договорот, било да е за време на склучувањето, ослободување од обврската, уплаќањето или откуп и порамнување на договорот.

6.1.2.1.1 Склучување на договорот

Осигурителните друштва треба да се воздржуваат од склучување на договори за животно осигурување кога осигуреникот или соосигуреникот, плаќачот или идентификуваниот корисник е определеното лице.

Сепак, надлежниот суд може, по претходно и специфично барање, да одобри склучување на таков договор со или во полза на определеното лице во случај кога таквото осигурување има за цел да се исполни конкретна потреба (на пример, сочинување на заштеда во полза на родителот или дете со попреченост). Одобрувањата се даваат од случај до случај, на барање на определеното лице.

Субјектите ја уредуваат својата работа така што да го откријат секое определено лице или субјект пред да прифатат да ја склучат договорот за животно осигурување или капитализација. Во секој случај, не смее да исплатат никакви средства ниту да прифатат никакви трансакции по договорот. За истото ја известуваат УФР.

6.1.2.1.2 Договори склучени пред влегување во сила на рестриктивната мерка

Кога осигурителното друштво ќе открие определено лице или субјект, од него не се очекува да го раскине договорот склучен пред влегување во сила на рестриктивната мерка. Субјектот веднаш ја известува УФР. Во својата пријава, особено ги наведува:

- датумот на склучување на договорот;
- идентитетот на сите лица наведени во договорот;
- висината на неподмирениот износ.

За време на спроведувањето на рестриктивните мерки, може да се плати камата по договорот и да се изврши арбитража, под услов истото да не подразбира ставање на располагање на средства во полза на определеното лице или субјект.

Со плаќањата по договорите за животно осигурување или капитализација кои се предмет на рестриктивните мерки се постапува вака:

- плаќањата програмирани пред влегувањето во сила на мерката подлежат на одобрување од надлежниот суд, што значи дека може да се извршат под услов за истото да се извести УФР; за секоја промена во распоредот на плаќања потребно е одобрување и прелиминарно мислење на УФР;
- непрограмираните плаќања што се вршат после влегувањето во сила на рестриктивната мерка се забрануваат, освен ако не бидат изречно одобрени од надлежниот суд. Доколку субјектот добие таква уплата за време на примена на рестриктивната мерка, субјектот се обврзува износот да не го припише на договорот и за активноста ја известува УФР. По одобрување, и под услов средствата да се трансферирани на сметката што е предмет на рестриктивните мерки, овие средства може да му се вратат на плаќачот. Во спротивно, се ставаат на времена сметка.

6.1.2.1.3 Подмирување на договорот: исплата на капитал

Не се дозволува исплата на капиталот на корисникот кој подлежи на рестриктивната мерка. Кога примачот е предмет на рестриктивната мерка, субјектот не му ги исплаќа средствата и за истото ја известува УФР. Средствата се држат на временна сметка до укинување на мерката. Надлежниот суд, по претходно барање од определеното лице или субјект, може да одобри исплата на основицата на сметка што е предмет на рестриктивните мерки.

Покрај тоа, со рестриктивните мерки се забранува и заложување на договорот за осигурување од страна на определеното лице.

6.1.2.2 Неживотно осигурување

Осигурителните друштва се обврзани да ги спроведат рестриктивните мерки во фаза на склучување, плаќање на придонесите или премиите и обесштетување, како и, каде што е соодветно, раскинување на договорот.

6.1.2.2.1 Склучување на договорот:

Осигурителните друштва треба да се воздржуваат од склучување на договори за неживотно осигурување со определените лица.

Сепак, со цел да се земат предвид основните потреби на определените лица или субјекти, надлежниот суд им одобрува на субјектите да склучат договори за неживотно осигурување со определеното лице или субјект под следниве услови:

- доколку станува збор за законски обврзувачко осигурување (на пример, автомобил, куќа);
- доколку придржувањето до колективниот договор е обврска што ја наметнува работодавачот на определеното лице и придонесите и премиите се одбиваат од платата на определеното лице.

Во сите овие случаи, субјектот ја известува УФР за склучувањето на договорот, освен ако не е возможно во оваа фаза.

Во сите други случаи, без оглед на понудените гаранции и покриените ризици, склучувањето на осигурувањето подлежи на специфично претходно одобрување од надлежниот суд, вклучително и „дополнителни здравствени“ договори.

6.1.2.2.2 Одржувањето на договорите склучени пред рестриктивната мерка и плаќање на придонесите:

Кога договорот за осигурување бил склучен пред влегување во сила на рестриктивната мерка, од субјектите не се очекува да го раскинат. За плаќање на придонесите или премиите на субјектот, вклучително и секоја годишна варијација на нивниот износ, е потребно одобрување од надлежниот суд.

По откривањето на определеното лице, субјектите се обврзани да ги пријават на УФР договорите што се во тек, како и датумот на склучување, износот на придонесите и покриените ризици.

6.1.2.2.3 Обесштетување

Осигурителните друштва нема да платат обесштетување на ниту едно определено лице без претходно и специфично одобрување од надлежниот суд. Во овој случај, од нив зависи да се осигурат дека средствата ќе се уплатат на сметката што е предмет на рестриktivните мерки.

Кога обесштетување се плаќа на трети страни, осигурителното друштво ги спроведува соодветните мерки за потребна проверка за да открие каков било обид за индиректно ставање на располагање на средства на определеното лице или заобиколување на рестриktivната мерка. Во случај на сомнеж, се воздржуваат од исплата на средствата и бараат претходно специфично одобрување.

6.1.2.2.4 Посебни случај на плаќање на здравствени трошоци

Надоместокот што му се исплаќа на определеното лице или на трети страни под гаранција за здравствени трошоци се одобрува без да се бара претходно одобрување од надлежниот суд, како основен предуслов.

6.1.3 Агенција за катастар на недвижности

Агенцијата за катастар на недвижности не смее под ниту еден услов да изврши упис на каква било активност за определеното лице.

Со цел да ги испочитува обврските, Агенцијата за катастар на недвижности ја уредува својата работа така што да може да ги открие определеното лице пред да изврши упис на каква било активност.

Кога ќе открие определено лице во рамките на реализација на своите активности, Агенцијата за катастар на недвижности се воздржува од упис на активност и веднаш ја известува УФР.

Агенцијата за катастар на недвижности се воздржува од упис на каква било активност, ја известува УФР за активност сè до повлекувањето на рестриktivната мерка.

Во случај на сомнеж, Агенцијата за катастар на недвижности го суспендира уписот на активност и бара мислење од УФР пред да го изврши уписот.

6.2 Што се прави во случај на бришење на определеното лице од списокот

Кога основот за воведување на рестриktivната мерка ќе престане да важи, Владата може да усвои одлука за прекинување на таквата рестриktivната мерка, што се објавува во Службен весник.

Штом ќе се објави оваа одлука, субјектите се обврзуваат да преземат дејства за прекинување на примената на сите рестриktivни мерки насочени против претходно определеното лице, кое сега може слободно да располага со сиот свој имот.